

DOI: <https://doi.org/10.32689/2523-4536/60-6>
УДК 657

Матюха М. М.

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри обліку і аудиту,
Київський національний університет технологій та дизайну
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7968-3777>

Matiukha Mykola

Ph.D (Economics), Associate Professor,
Associate Professor of the Department,
Kyiv National University of Technologies and Design

ШЛЯХИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ ОБЛІКУ

WAYS TO IMPLEMENT ACCOUNTING INFORMATION SYSTEMS

У статті викладено ряд практичних ситуацій, які можуть супроводжувати впровадження інформаційних систем обліку для інформаційного забезпечення ефективного управління.

The article outlines a number of practical situations that may accompany the introduction of accounting information systems for information support of effective management.

Сучасні інформаційні системи обліку визначається досконалістю технологій, які дають можливість швидко маніпулювати інформаційними потоками для забезпечення масштабних можливостей забезпечення організації управління підприємством.

Вагомий внесок у розробку теоретичних і методологічних положень формування та запровадження інформаційних систем обліку зробили провідні вітчизняні: М.Т. Білуха, С.Ф. Голов, О.В. Осмятченко, М.С. Пушкар, Н.Й. Радіонова, М.І. Скрипник, В.В. Сопко та інші. Дослідження теми становлення, використання та розвитку сучасних інформаційних технологій обліку мали місце в працях таких науковців як М.М. Бенька, В.В. Євдокимова, В.О. Осмятченка, С.В. Івахненкова та інших. В науковій літературі розкриваються проблеми становлення і розвитку інформаційних потоків, як ефективною системи інформаційного забезпечення прийняття рішень, але за сучасних умов адаптації обліку до вітчизняних правил та підходів, а разом з цим і світових економічних досягнень, потребують удосконалення теорії, методології та практики інформаційного забезпечення підприємств.

Аналіз досліджень дозволяє стверджувати, що більшість авторів при розкритті сутності категорії інформаційних систем обліку акцентують увагу на таких ключових критеріях, як: наповнення; призначення та використання.

Отримані теоретичні та практичні розробки щодо формування та використання інфор-

маційних систем обліку як основи формування інформаційного ресурсу підприємства мають вагоме значення для розвитку теорії обліку та впровадження її положень у практичну діяльність суб'єктів господарювання.

Метою дослідження є визначення інформаційних систем обліку як елемента управління інформаційними ресурсами підприємства, порівняння критеріїв інформаційного наповнення регламентованої (фінансової) та управлінської звітності для формування інформаційного ресурсу підприємства.

Виклад дослідження. Для того щоб технології обліку забезпечили високу ефективність управління, необхідна правильна організація формування та їх експлуатації, обробки та використання інформаційних потоків. Основними елементами оцінки інформаційних потоків є наступні показники: джерела виникнення, напрямок руху потоку; обсяг переданих даних, терміни забезпечення інформацією. В основі елементів інформаційних потоків необхідно відзначити їх дискретність по відношенню до кінцевих економічних показників. Врахування дискретності даних необхідне для постановки завдань при розробці та запровадженні інформаційних систем обліку.

З точки зору управління при оцінці використанні інформаційних систем обліку важливим показником є періодичність виникнення інформаційних потоків. Регулярні потоки легше піддаються контролю та обробці, нерегулярні, що носять випадковий характер, синхронні інформаційні потоки передаються

паралельно та одночасно, пов'язані з потоками іншого виду (матеріальними, фінансовими, сервісними і т. п.). В цьому випадку отримуємо інформацію в режимі реального часу (on line).

Організація інформаційних потоків в режимі реального часу – найважливіше умова ефективного управління підприємством. За характером зміни даних у часі розрізняють безперервні і дискретні інформаційні потоки. Безперервний потік відображається безперервною функцією і фізично являє собою безперервно зміну значення даних (показників). Прикладом може служити інформація про процес випуску продукції під час роботи підрозділу підприємства. Дискретний потік характеризується безкінечним рухом інформації залежно від вихідного стану потрібного показника, що пов'язаний з певним станом системи. Виходячи з фізичної сутності процесу, властивого об'єкту управління, можна виділити деякі важливі з точки зору управління різновиди неперервних і дискретних функцій, що відображають реальні інформаційні потоки.

Безперервні дані, що характеризують необхідний показник мають бути доступні та мати описовий характер реальний сигнал в будь-який момент часу. При цьому не накладається ніяких обмежень на вибір моменту часу і на вибір значення самого потоку.

Безперервні дані, які характеризують змінні показники мають відображати інформацію у деякі фіксовані моменти часу, що визначає управлінець (кінець зміни, місяць тощо). Такі потоки даних можуть приймати будь-які миттєві значення, але вона визначаються лише для дискретних значень часу. Така система показників використовується при системі постачання «Just-in-time».

Змінні потоки інформації для змінних показників мають визначатися протягом певного часу для будь-якого миттєвого значення часу.

Також слід розрізняти змінні потоки даних, які характеризують не тільки часові періоди, а й рівні управління (по підрозділах, та в цілому по підприємству).

Важливим елементом формування та використання інформаційних потоків належить роль поділу праці, що має визначати організаційні завдання. Завдання мають визначати зацікавлені спеціалісти, а саме: керівник підприємства, керівник проекту, керівники підрозділів, ключові користувачі (головний бухгалтер), консультанти.

Наступним досить важливим етапом запровадження інформаційних систем обліку є

вибір платформи на якій будуть проводитися збір обробка та передача інформації з метою здійснення прийняття управлінських рішень. Рекомендовано практиками використання платформ пов'язаних із автоматизацією бухгалтерського обліку. Відповідно такі інформаційні платформи мають характеризуватися такими можливостями:

1. Ведення управлінського обліку поряд із фінансовим та податковим обліком.

2. Надання аудиторського контролю системи, процесів та інформації.

3. Поділу прав доступу працівників до інформації.

4. Налаштування робочого плану рахунків та форм звітності (для ведення обліку за різними стандартами та в розрізі структурних підрозділів підприємства).

Враховуючи дані можливості найчастіше використовують стандартні платформи, що пришвидшує процес запровадження та використання системи.

Після постановки цілей, вибору концепції і виконавця необхідно забезпечити виконання ряду етапів: діагностика, проектування, розробка, впровадження, супровід і модернізацію.

На стадії проектування керівнику підприємства бажано приділяти значну увагу постановці завдань, які має виконувати система. При цьому слід використовувати режим тестування системи, або демонстрації можливостей системи для економії часу.

Для безпосередніх користувачів системи необхідно спочатку запровадити систему на основі використання типового плану рахунків та типових нормативів ведення обліку із поступовим доопрацюванням системи для конкретного підприємства.

Впровадження – етап, наступний після розробки системи. На цьому етапі більшість користувачів вперше зустрічаються з системою.

Впровадження проходить за методикою, яку рекомендує виробник або консультант. Проте для будь-якого впровадження існують характерні ризики. Головним ризиком є неактуальність даних в системі.

Наступний важливий крок при впровадженні – адміністративні регламенти. Регламент складається з наступних елементів: наочного опису бізнес процесу, опису дій у відповідь користувачів в системі, наказів по використанню системи.

Даний етап проходить у режим супроводження та підтримки системи. Вже на етапі впровадження від користувачів надходять заявки на доопрацювання, про помилки.

Необхідно організувати підтримку в сфері нових доробок, навчання, усунення помилок, заходів, пов'язаних з оновленням версій і т. д.

Кращим способом стає організація служби підтримки системи в рамках підприємства для вирішення оперативних питань і залучення консультанта для модернізації та оновлення версій програмного забезпечення, а також для проведення індивідуального навчання.

Загальні висновки. Для запровадження інформаційних систем обліку на підприєм-

стві необхідно передбачити ряд методичних заходів щодо поділу інформації залежно від її дискретності. Також необхідно передбачити ряд організаційних шляхів по запровадженню платформ, зокрема це власне вибір платформи, вибір працівників підприємства, які мають відповідати за її впровадження.

Важливим елементом є підтримка системи в актуальному стані та навчання персоналу, що працює із системою.